

De politiehervorming vanuit lokaal standpunt bekeken.

Zoals in het vorige nummer van Echo aangehaald, wou ik wel eens weten hoe een lokale overheid, burgemeester Jean-Luc Dehaene met name, de politiehervorming ervaren heeft en hoe hij in zijn politiezone met het veiligheidsbeleid omspringt. Hiertoe stond hij mij in zijn typische no-nonsense stijl te woord.

We zijn nu 10 jaar na de affaire Dutroux en men kan wel stellen dat u mee aan de wieg stond van de politiehervorming. Hoe evalueert u thans die politiehervorming?

Globaal positief. Ook al zijn onderweg een aantal dingen gebeurd die maken dat het een allemaal sneller had gekund en twee dat conceptueel ik een paar dingen anders zou gedaan hebben. Om preciezer te zijn, toen mijn laatste regering opgehouden heeft, was de hervorming gestemd, er was een werkgroep aan het werk onder leiding van gouverneur De Witte die het implementatieplan volledig aan het uitvoeren was. De nieuwe regering is ervan uitgegaan dat men van nul moest herbeginnen. Daar is enorm veel tijd mee verloren gegaan, te beginnen bij de implementatie. Daarenboven heeft men de onderhandelingen over het statuut gevoerd met het mes op de keel naar aanleiding van Euro 2000 met het gevolg dat, wat ik altijd gezegd heb, dit een hervorming is waarbij je niet anders kan dan bewondering hebben voor de onderhandelingsstechnieken van de vakbonden. Want toen de onderhandelingen gedaan waren bleef er niks meer over wat ze nog konden vragen. Met als gevolg ook dat daar zaken ingeslopen zijn die men daarna heeft moeten herzien wegens het niet goed functioneren, denk maar aan de manier waarop de nachten en de uren verdeeld waren. Deze verdeling was niet altijd even operationeel, zodat men een paar zaken diende te herzien. In de manier van implementeren zijn we ook geconfronteerd met twee serieuze handicaps: ten eerste zijn de richtlijnen voor de uitvoering ervan allemaal heel traag op gang gekomen, zodat wij dikwijls op het zicht moesten varen. Wij hebben dan op een aantal zaken geanticipeerd en men heeft dan zelfs teksten van ons overgenomen. Ten tweede dat vooral het personeelsbeleid heel centralistisch werd uitgebouwd, waarbij de lokale zone niet kon recruter en afhankelijk was van de mobiliteitscyclus. Dat betalen we cash, vooral dan in de zones rond de Rand die daar voor een stuk het slachtoffer van zijn, omdat zeker de rijkswachters allemaal naar hun streek van oorsprong mobiliteit aangevraagd hebben en dat de nieuwe politiemensen ofwel ook hun streek aangevraagd hebben ofwel Brussel, omdat daar het statuut beter is, zodanig dat de zones in de Rand als eerste leeggelopen zijn en dat het opvullen nog altijd bezig is.

Daar komen we straks nog op terug...

Maar globaal gezien denk ik dat de fusie tussen gemeentepolitie en rijkswacht op plaatselijk niveau een positieve operatie geweest is en dat het tot een georganiseerde politie geleid heeft. Uiteindelijk, voor de grotere steden en gemeenten, is het ook het financiële, wat oorspronkelijk als grote last werd beschouwd, toch min of meer werd rechtgetrokken. Zonder iets af te doen aan de punten eerder aangehaald, stel ik dat ik de hervorming positief kan beoordelen.

U zegt dat u het allemaal nog sneller wil laten gaan. Anderzijds is er de kritiek dat het te snel is gegaan met als gevolg teveel zones.

Dat is iets anders. Ik bedoel de basishervorming met ook het omschrijven van de zones, daar kan je over discussiëren, net zoals bij de fusies van gemeenten. Ik denk effectief dat je op termijn moet durven denken aan grotere zones. Anderzijds denk ik niet dat het realistisch was te denken dat men dat ging kunnen doen op het moment van de hervorming.

Omdat u toch die autonomie wou respecteren?

Ja en omdat wellicht de tijd toen niet rijp was, vooral rond stedelijke gebieden om grotere zones op te richten.

JEAN-LUC DEHAENE

Minister van Staat - Burgemeester
Europees Parlementslid
Doctor in de Rechten Universiteit
Namen en KUL

Geboren te Montpellier (F)
7 augustus 1940
Gehuwd met Celie Dehaene-
Verbeke. Vader van vier kinderen

Politieke activiteiten

- Nationaal Ondervoorzitter van de CVP Jongeren (1967-1971)
- Lid van het Nationaal CVP-Bureau (sinds 1972)
- CVP-Voorzitter van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde (1977-1981)
- Medewerker aan verscheidene Ministeriële Kabinetten (1971-1981)
- Kabinetschef bij de Eerste Minister (W. Martens) (1979-1981)

Regeringsfuncties

- Minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen (N) (1981-1988)
- ice-Eerste Minister en Minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen (1988-1992)
- Eerste Minister (1992-1999)

Parlementaire functies

- Senator (82-88)
- Kamer van Volksvertegenwoordigers (1988-1995)
- Senator (1995-2001)
- Europees Parlement (vanaf 2004)

Functies vanaf 1999

- Minister Van Staat
- Burgemeester van Vilvoorde (vanaf 2001)
- Bestuurder van verschillende Vennootschappen
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van het Europacollege (2000-)
- Voorzitter van de wise-man-groep die Prodi adviseerde voor de IGC (oktober 1999)
- Lid van de Conventie voor het EU-charter van de fundamentele rechten (2000)
- Lid van Groep van Laken, adviesgroep Premier Verhofstadt n.a.v. Voorzitterschap (2000)
- Vice-voorzitter van de Europese Conventie (2002-2003)

Voor de hervorming sprak men over de kloof tussen de verschillende politiediensten, nu spreekt men opnieuw van een andere kloof, namelijk die tussen de federale en de lokale politie. Ondervindt u daar iets van?

Daar ondervind ik zelf niet rechtstreeks iets van. Echter, ik heb vanaf het begin gezegd maar dat heb ik er niet doorgekregen, dat beide iets te veel naast elkaar werden opgebouwd waarbij de cruciale figuur daarin de Dirco en de Dirjud is. Ik heb er altijd voor gepleit dat die een coördinerende functie zouden hebben en daar ook een aantal bevoegdheden toe zouden hebben wat men geweigerd heeft waardoor men nu een beetje van de goodwill afhangen van de korp-schefs. Zelf heb ik hier in Halle-Vilvoorde vanaf de eerste vergadering met de Dirco duidelijk gezegd dat ik vond dat hij coördinerend moest optreden. Het is mijn indruk dat dat in Halle-Vilvoorde vrij goed verloopt.

Heeft hij voldoende middelen voor die coördinatie?

Wel, indien op zeker ogenblik iemand zegt "ik doe niet mee", dan heeft hij die middelen niet. Het is teveel afhankelijk van de goodwill dus ik zou liever hebben dat men wat conclusies trekt en wat evalueert. Misschien is het er daar nu te vroeg voor maar ik denk dat men toch een moment van evaluatie zal moeten inbouwen. Ik zou zelfdertijd pleiten voor een grotere decentralisatie van het personeelsbeleid.

Bij het begin van de hervorming is men onmiddellijk in de richting willen gaan van de community policing. In hoeverre is dat geslaagd volgens u? Enerzijds zit men met een groot, weliswaar subjectief, onveiligheidsgevoel. Anderzijds heel recent het drama in Desteldonk. Kan men dan zeggen dat die community policing gelukt is?

Het is gevaarlijk om op basis van een aantal incidenten te gaan veralgemenen. Ik denk dat in de verschillende politiezones men effectief de COP aan het uitbouwen is, maar men moet realistisch zijn. Je moet inderdaad het nodige doen opdat de mensen de politie zouden zien. Wij hebben bijvoorbeeld in Vima een hervorming doorgevoerd waarbij de wijkpolitie volledig ontheven wordt van administratieve taken, van kantschriften e.d. zodanig dat zij meer op het terrein kunnen zijn. Maar aan de andere kant zal die vraag van meer blauw op straat altijd blijven bestaan, al was het maar omdat de mensen zelf niet op straat zijn als de politie er is. Als de politie 's nachts patrouilleert wanneer de mensen slapen, hebben ze de politie niet gezien maar de politie is er wel. De politie is niet altijd waar die mensen zijn dus voor de burger zal het altijd zo zijn dat, als die agent er niet is op het moment van een incident, er meer blauw moet zijn op straat. Niettegenstaande men objectief moet blijven, moet men daar ook realistisch in blijven en is het vooral de algemene sfeer die men moet proberen in stand te houden, zodanig

dat de mensen minder dat onveiligheidsgevoel ervaren dat er nu soms subjectief heerst, maar dat is de realiteit.

Kan bijvoorbeeld de wijkagent voldoende zijn bemiddelende rol spelen?

Hij moet ook de tijd krijgen om op het terrein te kunnen zijn; dat gaat hij niet kunnen doen vanuit zijn bureau. De hervorming die wij hebben doorgevoerd in Vima door de wijkagent te verlossen van zijn administratieve taken die hem vastkluistert aan zijn bureau, geeft als boodschap "je moet de straat op, je moet gaan bemiddelen, je moet durven optreden in die wijk en niet alleen de brave champetter uithangen". Daar moet ik zeggen, het heeft lang geduurd voor het gerealiseerd werd, maar ik denk dat een administratieve sanctie daar een heel belangrijk element in is, omdat men daardoor juist die kleine hinderende dingen kunnen aanpakken die voor sommigen peanuts zijn maar die voor een samenleving zeer belangrijk zijn.

U heeft al eventjes de administratieve overlast aangehaald. Het elektronisch loket is onlangs aan bod gekomen. Is dat volgens u voldoende om de administratieve overlast bij politiediensten aan te pakken?

Neen, het is vooral de overlast die ze van buitenaf krijgen, bijvoorbeeld vanuit de parketten. Wij hebben dat hier bij de politierechtbank kunnen regelen en hebben geprobeerd dat te veralgemenen maar dat is niet gelukt. Bijvoorbeeld iemand die een verkeersboete krijgt, ik zie niet in waarom die twee keer bezoek moet krijgen van een agent om hem eraan te herinneren dat hij zijn boete moet betalen. Hij moet maar goed weten dat als hij zijn boete niet betaalt dat hij naar de rechtbank moet en dat die hem waarschijnlijk een zwaardere sanctie zal opleggen. Maar nu wacht men gewoon tot die agent eens langsgeweest is en die agent is daar ondertussen mee bezig en ik zie daar het nut niet van in. Wij hebben ook bijvoorbeeld hier afgesproken, en dat is wel veralgemeend geworden, wanneer het over leasingauto's gaat men onmiddellijk het bedrijf via fax contacteert, zodat er geen agent dient aan te pas te komen. Daar denkt men te weinig over na, vooral vanuit de parketten, dat men dingen kan vereenvoudigen om de politie te ontlasten.

Kan de politie alles blijven bolwerken, meer bepaald de bijkomende taken die worden opgelegd zoals een aanspreekpunt in de zone oprichten voor de scholen met betrekking tot jeugdoverlast, controle op huisarrest bij jongeren?

Bijvoorbeeld, daar is het opnieuw, maar dat is een ziekte die verder gaat dan de politie, de centrale overheid heeft op dat vlak de neiging om te uniformiseren op te treden en waar iedereen hetzelfde moet doen, terwijl men er moet van uitgaan dat de lokale politie en het lokale beleid beter weten wat aan de noden van het gebied beantwoordt. Men zou daar veel meer suggererend moeten optreden en geen zaken opleggen die voor bepaalde zones niet nodig zijn. Een ander voorbeeld van deze centrale aanpak is bijvoorbeeld het boetefonds waar men ons verplicht om dat enkel en alleen voor verkeersveiligheid te gebruiken. Je kan daar niet blijven in investeren ook al moet je blijven streven naar betere resultaten. Laat ons in godsnaam die middelen die we mee tot stand gebracht hebben, gebruiken zoals de behoeften zijn in ons gebied. Maar daar voel je dat er een bevoogdende en sturende neiging is van bovenaf die soms wat te ver gaat.